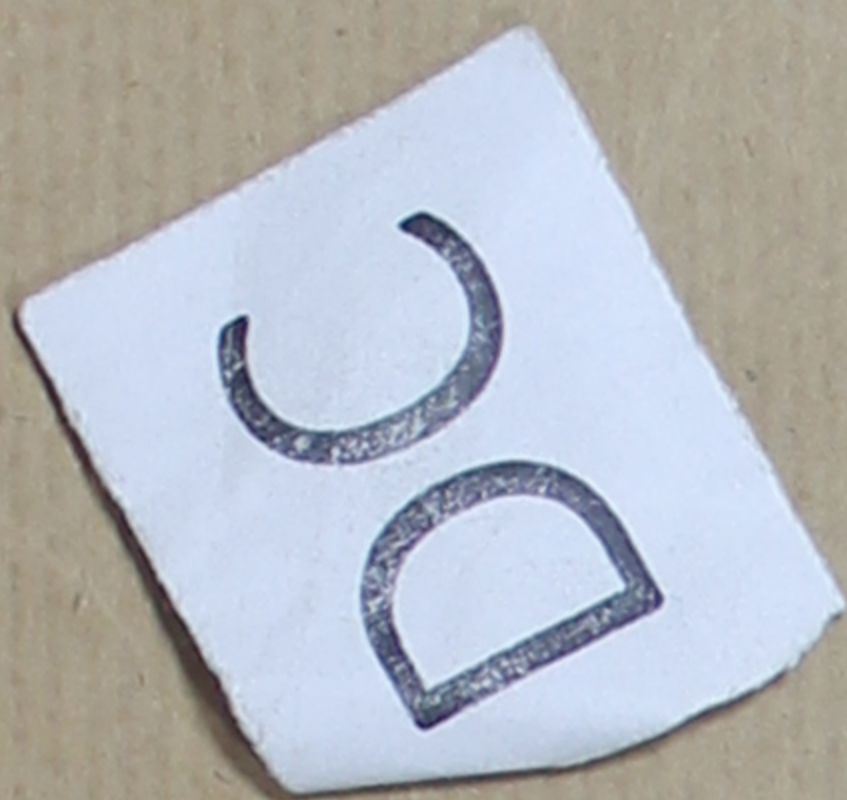

1/184

تو و بجوئی مستان من اندازستی

به یک عالم تو ساقی میدهم و تنگنای

به این شکست است شوز ز بهارم عجبست بود

که موج گیر من سبز ساز و خارهای را

بر صفحه حمت چو روان شد قلم ما

حقا که بر افرو و فروغ قسم ما

چون بحر که هموز را موج و جاب است

پیدا است ز حکم تو وجود و عدم ما

کردیم بے تاصیه سائی به درویر

همه کلمات نشد رام شکر صنم ما

ما را به غم سحر تو هرگز غم جان نیست

ای غمخور ما نیست جز این عالم ما

در عالم خاکی چه نشاط است بگو شوز

چو ات عمر شرارت حدوت قدم ما

پاز و دکش از بند گرفتاری دنیا

خود را نه فروشی به خریداری دنیا

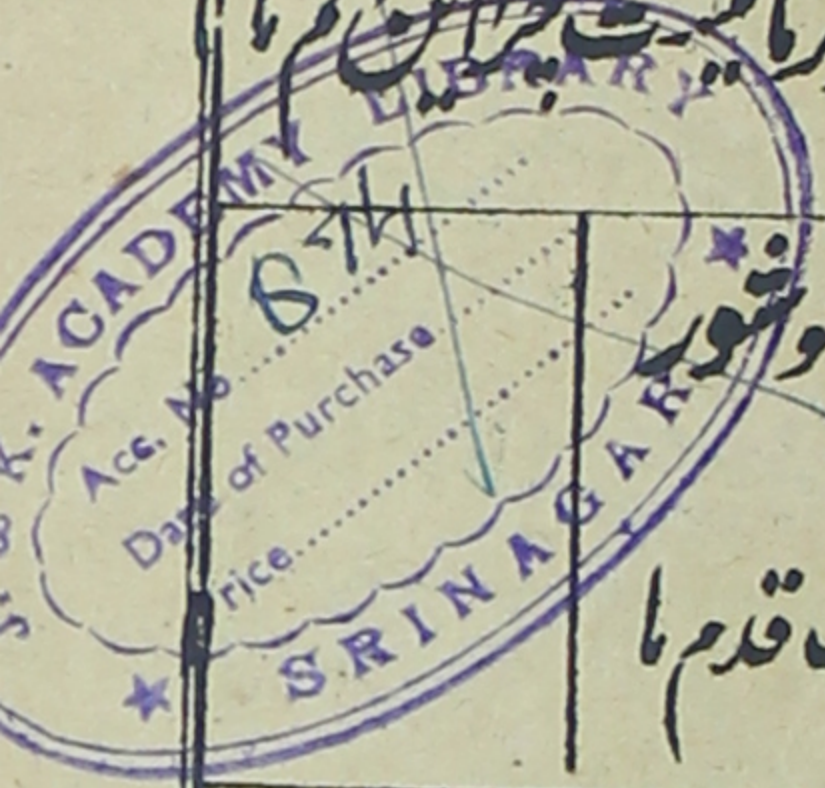
جز جور و جفای هیچ ندیدیم ندیدیم

معلوم نمودیم و قاری دنیا

کتابخانه

ARSHI LIBRARY

Nampally, Hyd-A.P.

آمد بجهان هر که بگشاید دهشتیار

پیدا دل من شد پی بی کاری دنیا

منصور تر افغانا الحق شده دشمن

رفتی به سردار ز سرداری دنیا

دلهای جهان را بگشاید و عبتان

خورشید صفت گرمی با زاری دنیا

از دوستی اش نفع نه صلا شود افشور

این دشمن جان هست طلبگاری دنیا

دل از بحر تو بیمار است گویا

نفس در سینه آزار است گویا

ز دل گرفته برده بردارد محبت

شدر برق دیدار است گویا

ز جوش اشک موج گریه من

رگ ابر گهر بار است گویا

چرا از گردن میانه کرد

خط پیمانه ز تار است گویا

بزرگ بلبلان از حیرت نالد

زبان شور منقار است گویا

رخت مهر درخشانی ست گویا

لبت لعل پریشانی ست گویا

گل دخت از هر چاک پیدا

گریه نغم خیابانی ست گویا

ز بس شفتگی جمع ست دروی

فغان زلف پریشانی ست گویا

سر زلف پریشان از رخ او

بهار سبستانانی ست گویا

ز بس مضمون لبروی تو بستم

مرا هر بیت دیرانی ست گویا

ز جوشش گریه مرغان زن

رگ ابر بهارانی ست گویا

غنا خنده عذار صاف او را

به گرد لاله ریانی ست گویا

خلد بی روی او در دیده من

نگه خار مغیلا نی ست گویا

ز زلفش بریدارم شور و دل را

مرا این کفر ایسانی ست گویا

مگر افتادوست باز بکین جوانی کار ما

می شود شفته مثل بوی گل ستار ما

نیست غیر از پنجه رنگین جان در نظر

از کف دست نگارین تو تا کردم رسم

شریت آب حیات از تنه قاتل منجور و

تا حنائی شد بیاض دیده خونبار

بست بر بازوی خمی و گل عاقبت طومار

ای حل هرگز نه اندیشد ز تو بیار

خو طه زرد و ریاده حل است و بسکه شور

موج آب زندگی بخود شد از گفتار

از دلم عکس رخ یار نماید خود را

اشکات نوک مژه بانگ اناحق ز دست

عاقل از خویش محالست که هشیار شود

هر در میکرده آن به که نگر و دزاهد

اشکات نوک مژه جوشن هار می دارد

دست امن عشق زنده عاشق زار

هر در ذره نمودار نماید خود را

همچو منصور که بر دار نماید خود را

حققت و شوار که بیدار نماید خود را

خار خشک است بدیوار نماید خود را

گل طاق که بدستار نماید خود را

دنی گناه است گناه کار نماید خود را

چه توان کرد از غیر مدارای شور

نرس یار که بیمار نماید خود را

دامار دست آشنائی ؛

دل به خون شد از جدائی ؛

در چمن زار بی نوای ؛

بی توای گل چو مرغ تصویریم

وای بر حال نارسائی ؛

دست کوتاه و دامن تو بلند

شمع فانوس خود نمائی ؛

هست روی زیر پرده شرم

با خیال تو هرزه جانی ؛

دل یوانه می کنند مشب

تخته مشق و لریائی ؛

نوطه مانعی دهد از کف

شور مارا به عشق می زید

بر درش رتبه گدائی ؛

می گریم ز آشنائی ها

بسکه ترسم ز بی وفائی ها

من این ساز خاکساری حیف

آشنائی نمی کنم با کس

در دل او اثر نمی سازد

وصل عیسی نفس نصیب نشد

یک نظر چون بید آن بت را

تو و آن تا زیر زانی ها

بسکه ترسیدم از جدائی ها

نیست در ناله ام رسائی ها

گشت آخر غم جدائی ها

شیخ بگذاشت پای رسائی ها

بیل زار شور ما دارد

زنگ حسن غزل سارنی ها

ز بهر حسنت بخوبی و ملا شور محفل ها

دوی ای شعله روحی کم در کوئی تو او فتاد

مرون دیده تر گریه از پیتابی مایش

ز بهی از عکس ویت جلوه گزیند ها

بزنگ کاه همراه صبا طی کرده منزل ها

نمی گنجد زبان موج در آغوش ساحل ها

صفت مشنگان گیرای تو ز دهرم دو عالم

خراب که گردش چشمیست صد شهر محفلها

دم سرد از دل نغم برآید چون نای قی

که باشد یار گرم صحبت با ب محفلها

خار باد و شیراز در سر شور ما دارد

الایایها اساقی ادر کاسا و ناولها

چسان از قید کیسوی پی بزن کشم یارا

که دم طایر دل که وی زلف چلیپا را

ببینک فردم از هرزه دوپها کوه و صحرا

خداوند که آخر تا کجا وحشت برد ما را

بسته سا اگر جای بد زلف خود ما را

بهر مویش کنم قربان شرقت و بخارا

عجب یادنی در شیشه خود ساقیا داری

طاستم این بگو و بند کردی موج یارا

به محتاج شش رخسارین وید هر روز

کند در بانی نذرت خجل سلک یارا

بوقتش بجز فریادم گره شد در گلو شاید

ز سنگ سرمه بی واد تنوع قاتل ما را

صفای روی او و شور صبا جلوه دارد

که چون آینه حیران میکند صد چشم بینا را

چو بیند پر عرق در باغ روی بی حجابش را

کشد نظاره ام در شیشه چشم گلابش را

به آسانی ز خوان آسمان وزی بدست آرد

چو بیند هر سحر خورشید روی آفتابش را

سواری خوش قدم دیدم که بر عرش است جولانش

فلک گیر و عنانش را ملک بوسه در کایش را

اگر دل در خود گوید که می سازد شمار او

و گرتن داغ بنماید که می داند حسابش را

نظر مجائے که می افتد قیامت میکند برپا

هزاران فتنه بیدارست چشم نیم خوابش را

پیرای جان جان از من چه بیتابی همی دارم

دل ز پهلوی برون آرس و بینی خطرالش را

ترا از جمله عشاق سرد فر همی داند

بنای زای شور قربان شود بصدن انتخالش را

دید گل را چه کنم باغ و بهارست اینجا

به خیال نگهش طر و خارست اینجا

ترکفین و نه پروای مزارست اینجا

طاهر پوش لب بد شوق شکارست اینجا

هر پیاده که رود شاه سوارست اینجا

رقم نامه چو از خط غبارست اینجا

سیرم از سیر چمن جلوه یارست اینجا

حاجت نیست بی نوشتی و بدست شد

مرحبا مر حبا بر جان دمی پروانه

طالبی کو که به تیر مژه ات کشته شوم

طالب کیف بقای بنیادین درده

قاصد از دل او صاف نشد حیف غبار

شور صد حرف قرار دل بیتاب رفت

شورش آه بکا بین کج بکارستانیجا

خون هم در جگر نماند مرا

چه خورم با حضور نماند مرا

چون پریم راه سخت منزل دور

بال سبکست و پر نماند مرا

مردم از تیز رفتن تیرش

که چرا در جگر نماند مرا

داشتم مردن آرزو مردم

آرزوی دگر نماند مرا

آرزو مند خجرتش بودم

آمد آن دم سر نماند مرا

تا شنیدم که امن در مرگ هست

شور دیگر خط نماند مرا

چون شک قنادم از خط ما

زین پس من بحر ها و بر ها

انجا که منم کجاست امن

و انجا که تویی کجا خطرها

گشتم فدائی غمزه تو

دیدم دل ما در هم جگرها

خوش فامده هست در ضررها	کردیم بے تجارت درد
پیش آمده صبر را سفرها	ای شوق بیانی و داعی
از عشق شبنم بدخبرها	یارب دل من بخیر بادا

سوز نیست بناله دولت شور

ریزد ز کلام تو شررها

آمد اندر خزان بچار مرا	نفرش آمده نگار مرا
که نشان میدهد قرار مرا	صبر هم در سراغ او گم شد
اہل از دستم اختیار مرا	چون نه میرم ز غم که بُرد به جبر
بی نمک سینه فگار مرا	خنده بر حال دل کن و مگذار
یاس و جان اسید و ارم	رحمی ای مرگ تا کجا گیرد
گه نه پرستی ز کار و بار مرا	کارم آه سست بزم اندوه است

شور زین پس من قیامت آه

حشر برداشت اضطراب مرا

هست میان طریقه و سامانی ما

نقش خاک درت رنگ جانانی ما

بستر خاک نشانیم زهر آبد رنگ

خاطر جمع بیاروز کجا عاشق زار

ماه رو بود کدانی که دلم از ما برد

گر پسندم زلف پریستانی ما

شده نقش قد درت نقش سلیمانی ما

شده در بادیه شهرت گل فشانانی ما

زلف شد سلسله خندان پریانی ما

با همچو آینه بشدتن همه حیرانی ما

نمک شعر تو ای شور چه لذت دارد

چاره در ددل آن نمک فشانانی ما

تشنه تیغ چه کند آب قیاس

نه مهر نه الفت نه تلافی نه مدارا

بخشید حیات ابدی زخم تو مارا

ظلم و ستم و جور و جفا شان تیانست

بر سر چه بلار یخته مُرغان هوار

رفتم همه چایی تو دویدم همه چار

ای عریده جو یان چه شد امروز شمار

مارا به رضا حکم قضا کرد گوار

می ساخت مانی که خدا ارض و سما

فریاد ازین آه که تارفته به گردون

چایکه دل بسته کشاید بجهان نیست

نه تیر و دل ملونه شمشیر و سرا

پیهات بتان به جفا داد کمافی

آگاهی ازین اشک و ازین آه نیست

از عشق بتان توبه ات اصلا نبود سهل

بار دیگر این حرف مگو شور خدا را

دیده خوب بار کردی مارا

تا گرفتار کردی مارا

نقش یو ا کردی مارا

طرف بهیسا کردی مارا

دل چو افکار کردی مارا

کردی از غم جهان آزاد

بر درت عالمی تماشا نیست

ملک الموت هم نمی پرسد

آنقدر با که بود عزت ما	آنقدر خوار کردی ما را
------------------------	-----------------------

شور داند که شب چه رسوائی

پیش از غیاب کردی ما را

نواز دیتغ او تنه سدر را	گلور هم دل رخ جان و جگر را
-------------------------	----------------------------

دم صبح است من مخمور و حیران	بده ساقی صبوحی ما حضرا
-----------------------------	------------------------

زیتغ او که می دارد کرامت	نه خواهم چون علاج و رد سدر را
--------------------------	-------------------------------

توان پرسید از اشک من و آه	خرابی های درد بحر و بر را
---------------------------	---------------------------

خدایت داد چون این دست حسن	مکن آزرده دل صاحب نظرا
---------------------------	------------------------

نداند قدر اعجاب از سخن شور

کسے کو عیب میداند مهر را

دل که شد بر شمع روی او بلا گردان	هست فانوس خیالی سینہ سوزان مرا
----------------------------------	--------------------------------

معسل سیر کج زده تشنه و جان مرا	می چکد آب عقیق از دیده گریان مرا
هست تا جای خدنگ ناز و خالی دل	آه می گردد گره در سینه چون بچکان مرا
چشم خونبارم براه انتظار شد سفید	ای نسیم مصر بوی از گل کنعان مرا
کرد گل بر سر بزرگ شمع مشعل غل	جلوه حسن کج یارب سخت مغنجان مرا
از شکاف سینه برق آه چشمک می زند	گرمی خوی که زد آتش بنیان مرا

شور چون آینه ام فارغ ز خوب و رشت خلق	
صافی طینت بود نقش دل حیران مرا	

بیرون نشد هوای قدس از اعتبار ما	روید بخیال سرور خاک مزار ما
شمشاد محو قامت محشر ادای تست	تقریرت به صیقل و اعتبار ما
جان هزار غم دایم صد گونه آرزو	انیت در زمانه تو کار و بار ما
داغیم و صد هزار چمن دل حزین	آئی بخانه ما و به بین این بچار ما

دیوانگی گل چین شوق ماست شور

شد سنگ کو دکان تر شاخسار ما

رویف بای موحده

از گردن نگا تو میخانه شد خراب

گشتگی ست قیمت ما بچو گرد باد

آب گل نمیا ده ساقی بکار کس

معشوق بد دماغ شود از جو عشق

پروای نیست هیچ کس از هیچ کس

والله از نزاع مسلمان کافران

شبهاء و روز سوز و دلم می کشد مرا

هم شیشه سرگون شد و پیانه شد خراب

تعمیر خانه از دل دیوانه شد خراب

سوراخ در بوشد و پیانه شد خراب

الوار شمع از غم پروانه شد خراب

گم گشته آشنائی بیگانه شد خراب

وارستگی ز کعبه بی خانه شد خراب

آتش کدام بود که این خانه شد خراب

زاهد ز شور شرح دل پر شور من پرس

از دست سنگساری طفلانه شد خراب

جلوه حسن رخ خوب قنار ادریا	ویده دل بکشتا نور بقار ادریا
مرو میدان حقیقت چه کند کعبه دهر	یک جهت با شترین هر دو خدا ادریا
سایه تنع بنان رخ سعادت دار	سر تاپ انخم اوبال همار ادریا
سینه خود سپر تنع بلا ساختام	ای فلک هست این پشت و تار ادریا

گام سپید من بر در روبرو به صفتان

شور زود آورده خاص خدا ادریا

ردیف تایی فوقانی

جای غم این دل فگار من است	عیش بس دور از دیار من است
بردستان می که خاک بشدم	هم صبا دشمن غبار من است
سوخته از غم تو شمع صفت	شعله پیدایر مزار من است

نشد بندش کلم ز کس

در گلستان هر قسابل دید

مدعی خون دل چرا نه خور و

گره سخت تر بکار من هست

این دل کو سینه اغدار من هست

تیغ او مدعا برار من هست

ذکر شور آمده چو باغ غیار

گفت او هم میسوار من هست

گل بے گلزار پیدا نیست

اگرچه دل ما بے به گاشتن هر

صبر نایاب اضطراب فزون

دلبرم در کمتار و دل مفقود

خوب ویدم درین خراب آباد

دای بر تنگی زبان خدین

در خزانم بهار پیدا نیست

یک دل داغدار پیدا نیست

غم بدل غمگسار پیدا نیست

یار هست و دیار پیدا نیست

خانه استوار پیدا نیست

پن دفتر مزار پیدا نیست

تا میدی چنان به جوش آمد

که یکا میدوار پیدانیت

عالم دیده ایم حاجت مند

یک حاجت برار پیدانیت

قطعه

با وفا یار از کجا خواهم

شور در روزگار پیدانیت

بوی یاری به گلشن نیا

از یکی تا هزار پیدانیت

دید رخ گل بدغم آرزوست

بوسه غنچه بدغم آرزوست

نیت غم سیم وزم روز و شب

جست سیم تنم آرزوست

گوش چرابر فی و مطرب غم

زان لب شیرین سخنم آرزوست

بی رخ او چادر محبتا پ را

از سر خود بر زد غم آرزوست

بی خلش تل ز ندارم شکیب

غمزه خاطر شکم آرزوست

شورچه از گلشن دراز آید

کیف بهار کفتم از روست

صدور و بجان و یک و نیست

در ندهب ما جفا رو نیست

در نیم خدا — یا و را

مقتول ادا و قسرت عالم

دا و ستم تو از که خواهم

رفتن به دیار بیت ضرور است

تدبیر و علاج جز قضا نیست

در دین تو جان من فانیست

یا ما است و می ز ما جدا نیست

هم کوی تو کم ز کربلا نیست

فریاد رسی بحسب خدا نیست

اهم ز خدا جدا نیست

گویند که شور هم قضا کرد

غم او جا بجا کجا نیست

مرا عشرت زیر آسمان نیست

زمین هم از وجودم شادمان نیست

مرا از بی قرار یها قرار است	کزین خوشتر بدو لاح جان نیست
درون سینه دارم خار حسرت	تمنای بهار بوستان نیست
سراغ جان اگر جونی چه جونی	دلیم گوید نشان بی نشان نیست
چرا بر سنجم می نشانند	وقارش همچو خاک آشیان نیست
سرت گرم بیا و خوش بخش زود	اگر پروای جان عاشقان نیست

بده ساقی می باقی خدارا

بجان شور در دین مع آن نیست

از عشق بتان کجایم باید گذشت	وز امید جلوه دیداری باید گذشت
بر چون باد خزان کیف طایفه بهار	بجو لوی گل ازین گلزار می باید گذشت
از خرابی باد و بیا بادل زار و نزار	یر گستر غریبان زار می باید گذشت
انباری با شانه باغ کشتش با و گر	از و بال طره طرار می باید گذشت

سرق مدرفرا موشی نمودن خج شتر	بهر اسرار از سر سری باید گذشت
زاهد اگر صدق میداری خموشی شو کن	از خیال کافرو دینداری باید گذشت
گر ای عشق او بودن معشوقی	از نزاع سحر و زنا رمی باید گذشت
یک نظر از چشم فتان با ز دارم آردو	بجویری کز دل فکاری باید گذشت

شور گر خواهی که باشی بنده توحید ذات
از همه اقرار و هم انکار می باید گذشت

مار سزلف یار نگذاشت	از تلخی زهر مار نه نگذاشت
چشمش به نگاه صید ها کرد	در دشت یکی شکار نگذاشت
ای ابر به بین که گریه من	بر روی سحر غبار نگذاشت
مارا غم روزگار فرستم	مارا غم روزگار نگذاشت
عمریت کس بطف رحمت	مرهم به دل فکار نگذاشت

واپس آید مانند درگور	افسوس که انتظار نه گذاشت
----------------------	--------------------------

افسوس که شور زین جهان رفت

اورا غم حیدرانه گذاشت

لب تو قیمت شکر شکست

صفِ عظم بیک نظر شکست

که سیرت در جگر شکست

غممت آمد تمام تر شکست

پیرِ رغان نامه بشکست

رخ تو رونق قمر شکست

شکر غمزۀ تو بر من تاخت

تیر مزگان چپان زدی برل

از ازل هم شکسته دل بودم

نامه شوق من چگونه رسد

در د خود می نوشت شور ترا

قلم اینجا رسید و سه شکست

احتیاج پیرهن دیوانه راز نهانیت	بر سر شوریده مغزان حاجت نیست
--------------------------------	------------------------------

با سحر و جی بسر کنی ندگانی دهشت

از بهار باغ وینارنگ سالیش مجو

کافر و مومن به دیر و کجبه می آزند رو

از گریبان چون شمع و فارغ زند بر چاک

با میحاجال خود گشتم کشید اهی گفت

دل چه بفر و شمع بخوبان و خواهم قمتی

بر در پریشان مانع نمی گردد و کس

از نسیم صمد بر خاطر کس با نیست

بلبل بی ناله زار و گلی بخار نیست

عاشقان را امتیاز سحر و زنا نیست

دست چاک خون من گلی بیکار نیست

در جهان مثل تو از عشق تباران نیست

کس خریدار متاع ماورین با نیست

با ارادت هر که می آید از واکار نیست

شور در پیرانه سالی آن بهار گل خماند

آب رنگی را که می خواهم در گلزار نیست

فراد کار خویش سرانجام کرد و رفت

آدمه سوی کعبه بخت قشقه بر جبین

در جان کنی رنگ نیکن نام کرد و رفت

بسیار چاک جامه حرام کرد و رفت

نیوای بر کسی که به امید دیدار

هر صبح بر در آمده و شام کرد و رفت

راهدن از حیف چه با پخته کار بود

بر باد عمر در هوس خام کرد و رفت

الیشور هر که عاشق دیدار یار ماند

بر کفر خنده گریه بر اسلام کرد و رفت

شکایت آن بیت ز من جدا بود

بر زبانم خدایت

مرگ فرصت نه داد و در نه مرا

با تو بسیار شکوه با بود و دست

نیست هرگز ز جور او گله

آشنائی از دل بلا بود و دست

هر کجا رفته ام به در و دوش

سایه سان مرگ در قفا بود و دست

شور از جور چرخ نه ناله

با تو او بر سر جفا بود و دست

بیتغ بر دار که سر محتاج است

به خدای تو جگر محتاج است

باغ امید تو شاداب ای مرگ

نخل عمرم به تر محتاج است

آنکه محتاج کس نیست تو فی

تو هر جن و بشر محتاج است

بر تو انداز متبسم میرم

به نمک زخم جگر محتاج است

عزوه نازنگا بهر شور

ظاهر هوش بر محتاج است

یکطرف عشوه یکطرف ناز است

به فنون سازد آب را آتش

برق نازد ولی باوند رس

سر عشاق معدن سودا است

هوش مارا چه بال پرواز است

چشم ساقی عجب فن ساز است

آنقدر عمر در تگ ناز است

دل دیوانه مخزن راز است

شور یارب زید بے که جز او

در همه عاشقان که مستاز است

جانم از دشمنان من شده است

دلما ایدارسان من شده است

بارها امتحان من شده است

حشر می خیزد از فغان الم

من ز غم در دوزان من شده است

در من و در دو غم دوی نه بود

سود غیر و زیان من شده است

طرف سود است این متاع عشق

زخم او میهمان من شده است

نمک خوان شکر شد فریاد

درد دهر و جان من شده است

تا غمت آمده به منزل من

چرخ هم مهربان من شده است

ریشک مهر آمده بخانه من

بخودی همعنان من شده است

هر کجا از خودی گر نیت ام

تا کجا شورش در درون

که برون از بیان من شده است

بست جان روی و نهانی است

غم دل با تو گفتن شادمانی است

دوم نزع است و یارم بر سر آمد

حدیث در دلد افشانه سازم

بهار بخودی گل میکند گل

بوضع سرکشی دارد تو وضع

بناشد خضت از پیچ و خم او

بیا ای دل کم وقت جانفشانی است

مرا بایار پیغام زبانی است

شکست نگار برگ خزان است

خیم ابرو بلال آسمانی است

مرا امشب بفرغش میهمانی است

ز بس در آتش غم سوختم مشهور

بیاض ساده دل زرفشانی است

چشم مست یار را بیاگردن خنیت

یا تبسم یا نگه یا لطف یا باشد پیام

نامه مارا بنارای شوخ ناخواندن ^{شست}

بخیه چاک بگر نتوان از سوزن مرا

فتنه خوابیده را بیدار کردن ^{خونست}

یا تغافل نیز چندان کار کردن ^{خونست}

بیکامی رخساره دیوار کردن ^{خونست}

این فوج تار زلف را گردن ^{خونست}

شانه در زلف معجز و مبدع عالم کش

کار شفتگان شوار کردن نیست

جز نگاہ یاقرب تلخ کام و زهر خشم

گفتگوزان عسل سکر بار کردن نیست

سایه پرور و خرام تست آخر شور زار

اینقدر از جانب عار کردن خوب نیست

قاصد شک ان خواهم ست

در صف چلند شینان غمت

هر غباری که ز راهت خیزد

نام از نخت جگر ساخت ام

تا کجا مهر خموشی بر لب

کار با سپر و سفر نیست مرا

مستبث شیشه می زیر بغل

حال ل حلقه بیان خواهم ست

قامت خویش کمان خواهم ست

سر نه دیده جان خواهم ساخت

قاصد آه روان خواهم ست

نام تو در زبان خواهم ست

سراهِ تو مکان خواهم ساخت

بچو دل از تو نهان خواهم ست

یاد در هر چه رضایت باشد

به سر خود که همان خواهم ساخت

چسبست دیروچه حرم شور خیزین

نه باین و نه بان خواهم ساخت

باین حسرت آباد مارا چه نسبت

به زندان صیاد مارا چه نسبت

خوشی است کار شهید و دشمنیت

به فریاد بیداد مارا چه نسبت

نه باشی رستم نه باز بدکاری

به تسبیح و اودا مارا چه نسبت

خط کلک تصویر ننگ یاریم

به مانی و بهزاد مارا چه نسبت

فراموش در دیم و فرسوده ایشور

بدل گر می یاد مارا چه نسبت

جلوه گل خنده داری پیش نیست

قامت شمشاد خار پیش نیست

از تماشا چشم باید دوختن

شش حسرت مشیت غباری پیش نیست

کاش تیغ یار امدادی کند

افتخار راست مرگ خویشتن

نگرستان بی تماشای خرت

گرچه دل سر جلد شفتگی است

ناله ببل ایشارت می کند

سربدوش غمیش لاریش نیست

زندگی بی یار غاریش نیست

دیدۀ پراختاریش نیست

خانه زادی زلفیاریش نیست

کاین گلستان غارزاریش نیست

صفحه امکان ز رنگ اعتبار

شور جز نقش و نگاریش نیست

دادست هم مراد و اربانه است

این طوف جوهر است که از حیل زیر است

درست ادا کشاده بسوی فلک بدید

آمد شربصال نظر هم بن نکرد

بی جرم خون بنود و قضا اربانه است

خون جهان بنود و حیا اربانه است

دشنام داد و ادا اربانه است

چون شکوه ساختیم حیا اربانه است

مردم ز پیراوی چو پدید از و ب

لا علم صا گشت رابانه ساخت

از رخ نقاب بده دلم را بخش سپرد

گفتم چه ظلم کرد صبارا بهانه ساخت

آمد به قتل شور ز تیغ نظر به گشت

پرسید و چه حکم خدا را بهانه ساخت

ردیف ثای منقوط

تن بتقدیر چو دادم همه تدبیر عیث

بسته زلف ترا حلقه ز بخت عیث

رنگ هستی نه بود قابل نظاره ما

بوی گل خواستن از غنچه تصویر عیث

بهستان صنوبر تیغ دوا بر دو گاهیت

ای پر نیراد ترا دست به شمشیر عیث

شکلم که سرخانه خرابی دارد

در و دیوار مرا منت قهر عیث

شور در ساز بداع جگر و سوز درون

بجونی نفس این نار و لیکر عیث

بی قدر می شود و هر جا بود الهوس عیش

نی بال و نه چو رتو صیادمانده ایم

باقیست آنچه کاش گذارم پیاد او

هر چه هر کس عطا شد بحکم او

یک روز رفتن است این را ربی بقا

در حالتیکه من برت پاسبان مدام

خود را کند خراب ز بهر نفس عیش

بهیاست این تکلف و ام و نفس عیش

عمری رفته حسرت آن هر نفس عیش

از پیش و کم چه شکوه غم پیش و پس عیش

فریاد و شام کند ای جرس عیش

چندین سنگ است زاید و چندان عیش

داری چو شور عشق تیان دل خزین

ذکر و فاغلط سخن و ادب و س عیش

ردیف جیم فارسی

نیست را ازین خرج عسلج

چون کنه عمر را بر عسلج

من بیمار و بی خرج عسلج

در دوسر را نمی شود آرام

زیست اکنون چگونه خواهد شد	ناله و آه بی اثر چه علاج
دیده در انتظار چون گردید	برنگر وید نام بر چه علاج
گرچه طوفان بے ازین یدم	نه شده خشک شیم تر چه علاج

مرض الموت را علاجی نیست

شور از جان در گذر چه علاج

ایقدر با من مشوای لقا عین یار کج	کز خم و پیچ تو ام باشد سر سار کج
اشک زخم طرفه رنگین شان بکدیم	این گل شاداب بر گوشه دستار کج
راستی از گنبد گردان چوئی کنزل	دشمت معمار قضا بنیادین دیوار کج

رنگ زرویش پر سودل به پلوش طپید

شور دیده تا که انداز نگاه یار کج

ردیف حم هندی

دل من است که با تو وفا و دیگر هیچ
مرست صحبت غیار و کف عشق و نشا

دور نشا و چه جویم ز چشم تر شب بخر

مرست جان خیزن معی به فرقت او

نصیب بت بهر عشق است و دل با عدو

ترا همیشه عتاب و جفا و دیگر هیچ

نصیب است بلا بر بلا و دیگر هیچ

ز شام تا به سحر گریه ها و دیگر هیچ

بیا ابل که همین مع عا و دیگر هیچ

برای طعنه این کج و یک و دیگر هیچ

نه فکر جان نه تسکین دل نه حرمت روح

نصیب شو ز چندین حسرتها و دیگر هیچ

چون شخه تصویر بود خنده ما هیچ

آرام درین قافله چون بانگ ما هیچ

در جامه من نیست بجز ضبط ما هیچ

آزادی کوین بود صید ترا هیچ

خیز گریه نداریم گل باغ و قایم هیچ

شدیم سبک و همه صرف طبعش دل

جسم از غم فربه چو حبابم بگذر است

هستی همه یک نام تماشا و عدم تنیر

یک زمره در ساز وجودم نبود شور

در پرده موهم بود صوت صدای هیچ

ردیف های حلی

بگسل همه تار تار تسبیح

ز بهار مدار بار تسبیح

سودی نهد شمار تسبیح

ز بهار مشو شکار تسبیح

آید روزی بکار تسبیح

هرگز مکن استبار تسبیح

خود را زیر پای کعبه ان شمت

گر ذکر خدا کنی بدل کن

این دانه کشد بدام آخر

زنار گسته ام نگهدار

هرگز نه بود بدیده شور

یہج آبرو و وقار تسبیح

اقتاده بود عکس رخ خور و قرح

از پادہ بود وقت سحر نور و قرح

هرگز نه دید چشم سکندریه آینه

می بیند آنچه سرخوش و مخمور در قح

آمد بر می دیدن تان خم برون

شد بی حجاب خراگور و ر قح

هر موج باده برق تجلی مست

دیدم مدام روشنی طور و ر قح

دیوانه گشت شور یک جرعه آفرین

از بسکه بود باده پر زور و ر قح

آنکه زلف بار را حال پریشان کرد طرح

سینه چاک مرا زخم نمایان کرد طرح

ریخت هر جا بچو دمی وضع زینجا کرد گل

موج زده های کج سوا یوسفستان کرد طرح

صبح خورشید قیامت مبرهم کافور شد

بر سرداغی کدل از شعله خویان کرد طرح

سرد گلزار است بر آبی کمی خیزد ز دل

بسکه چاک سینه ماصیبا بان کرد طرح

شور دل در بند کاکل آنکه مار است

ترک چشم مست را غارتگر جان کرد طرح

روایف حای منقوطه

به نگاهی دلم بود آن شوخ	عقد به شکل کشود آن شوخ
سوخته سوخته به آتش رشک	در بر غیر چون غنود آن شوخ
از خازنگ تازۀ افروخت	غیرت صد بهار بود آن شوخ
وای بر بی گناهیم مهبات	گشت مارا پی حسود آن شوخ

جان بده مشور بر در تائیر

شکر در ترا شنود آن شوخ

جی دم همگام خست عیان سرخ	زنگ دیم زرد ز چشم گریان سرخ
از مثل گشت پید این گل و گشت گشت	بارۀ دل آور و هر شک سونان سرخ
چون نقایب رخ او برداشت خسار خود	از شفق پیداشده مهر و رخسار سرخ
گوهر رخ این پید و گشت نیل آب	می شود از زنگ پان آن رنگ و رخ سرخ

گاه دریا قوت بجایگاه شعله گاه گل	از بهار رنگ جان چشم حیران رخسار
زنده دل آنانکه شوی یاد او غافل نیند	صحن چشم رفته خواب مندان رخسار
هست ظلمات حیرت نشین در فضا	آن گل عارض تهر زلفش بستان رخسار
رنگ حدت هر گل گلزار کثرت یافته	شد ز نورش دیده جلوه سال رخسار

وعدۀ وصلش شده یا خود بیاید او بخواب	
از چه فرحت شور شد این رو خندان رخ	

رویف دال مهمل	
---------------	--

از خانه چو یار من بر آید	خندان چو گل از چمن بر آید
گر روی تو بی نقاب بیند	گل از تپه پیرهن بر آید
از قند مکرست شیرین	حرفیکه از ان دهن بر آید
یار بچشم کاین دل من	زان طره پر شکن بر آید

از کیف وصال کا شکر شکر

از سینه غم کهن بر آید

خون شرابست چه می باید کرد

دل کبابست چه می باید کرد

می تا سبست چه می باید کرد

مستی چشم تو شد و شوارم

جمله تا سبست چه می باید کرد

راستی یکسر مونسیت بزلق

بی نقاست چه می باید کرد

بر رخسار چشم طمع و خست ام

شور بین چشم بتان را بادل

احتسابست چه می باید کرد

رخ آئینه را در آب دارد

✓ مه روی تو از بس تاب دارد

شراب لعل ز گرمی احباب دارد

✓ به بزم بی خودی جام دل ما

بهار داغ را شاداب دارد

ترشح های ابراشک گلگون

فدائی طالع بیدار خویشم

حنالش هم بغل مر خواب دارد

سرنشک کرم شور سوخته دل

گل صشمع از خونباب دارد

هم تو بیدادمی توانی کرد

هم تو دل شادمی توانی کرد

هم تو خواهی اسپر کرد مرا

هم تو آزادمی توانی کرد

مشت خاک مرا بدم ز دنی

هم تو بیدادمی توانی کرد

خود فراوش از تو نیست مید

که مرا بیدادمی توانی کرد

دل شوریده حال شور به بین

وحشت آبادمی توانی کرد

رخت رنگین تر از گلزار باشد

پیش حلوه ات گلزار باشد

محبت خانه زاده خاطر راست

دل ایمان فدائی یار باشد

به گلزار او بچون غنچه گل

توان از گفتگویت بخودی یافت

بد و چشم او امروز عاشق

دلی دارم که از جام محبت

خوشی هم لب زلفها باشد

لبت جام می سرشار باشد

اگر عیسه بود بیمار باشد

بگنجی خود گنجی هشیار باشد

چراغ خانه در دلی شور

فروع طلعت دلدار باشد

گل در صفا به عارض جان می رسد

ای شمع بهرم سن بیا که تپ فراق

دست ترا که در شب هجران بجوش غم

ویرانه دلم چه خوش آبا بود ده است

سر و چین لب و خرامان نمی رسد

بنو دشتی که شکستگان نمی رسد

دستم ز کوتهی بگریبان نمی رسد

نوبت به پاسبانی دربان نمی رسد

از بهر شغور ز رحمت بی جا مکش طیب

این درد بکسے ست بد زمان بنیرسد

غیر ہر اے یار سے آید	ہم خزان ہم بہار سے آید
نگہش باز عزم دل خارو	باز بہر شکار سے آید
منم از جان دل فدائین	کی ترا اعتبار سے آید
یتیم کش کہ جان سپرد لب	بی تو جانم چہ کار سے آید
من شماریم چور تو تاس کے	بہ بین روز شمار سے آید

شمع سان بر زبان من الشور

لفظ مثل شرار می آید

چشم سیاہ سرمہ سا کرو کہ کرد یار کرو

عرف بحبان من بلا کرو کہ کرد یار کرو

شان کرم گرہ کشا کرو کہ کرد یار کرو

بند قبا به لطف واکرد که کرد یار کرد

دید چشم التفات مایل مهر شد به لطف

از پی در دامن دوا کرد که کرد یار کرد

از نگره ستم ادا ساخت به خون دل جهان

حق و قاین ادا کرد که کرد یار کرد

شور به عالمی شده شور سخن طرازیم

شان کمال بر ملا کرد که کرد یار کرد

دل از پی او کباب باشد

صد خانه دل خراب باشد

درند هر بل و ثواب باشد

تا بنده چو آفتاب باشد

آن را که عشقم باشد

از فتنه چشم پر خمارش

بی جرم و گناه قتل عاشق

داغی که ز سوز عشق دارم

باز آن جفا و جور ظالم	در روز جزا حساب باشد
دادن نه جواب نامه من	ای نامه بران جواب باشد

در دار قنای شور صاحب
کس نیست که بی عذاب باشد

غیر بایار خوش نمی آید	پیش گل خار خوش نمی آید
شوق کوی پری رخاں دارم	گل سیر از خوش نمی آید
دیدم ام تا که یوسف خود را	سیر از خوش نمی آید
گاه گاه نه مهر کن نگه	قهر بر بار خوش نمی آید
در فراق تو راحت جانم	زیست ز بهار خوش نمی آید
پیش زلف سیاه در چشمم	این شب تا رخوش نمی آید

در خرابات دار قنای شور

عیش ز بهار خوش نمی آید

از جوش خون غورش طفلان گل دارد

از آتش حیران ل سوزان گل دارد

که عشق بتان دارم و که حسرت کعبه

از درد و دلم چاره گران محوشکایت

از دست خون چوب لم شکوه فروخت

میچست دای خراش کف پایم

نه جلوه یارست نه امید تماشا

کی در دل ملجای شکیبانی و صبرست

وز جوشت من کوچ و بیان گل دارد

وز برق مجتبی شمعان گل دارد

از مشرب من گبر و مسلمان گل دارد

وز چاره گران حسرت حیران گل دارد

وز بخیه گران چاک گریبان گل دارد

از آبله باخار مغیلاان گل دارد

از فرط غش و دیده حیران گل دارد

این کلبه نجسست که همان گل دارد

بیداری شب بلاشورش تناله

وز اشک لطم دیده گریان گل دارد

دل غم کشمش سحر و زناز کرد

دل یوانه من پی از خود دست

منشیخ و برین چشم پش

دل نخواهد که بیایم و راخویم

حالت یدۀ خونبار بود قابل دید

از شفاخانه دیدار تو امید شفا

جان خیال حرم و تکرۀ زهار نکرد

شورش و وحشت ایم چه مراخوار نکرد

عشق مارا خبر از عالم اسرار نکرد

تن با گاه غم سایه دیوانه کرد

چه قدر گریه ز محرومی دیدار نه کرد

چشم ببارد وای دل ببار نه کرد

از غم و درد تو آگاه نشد شورافسوس

لب جان بخش گهی پریش ببار نه کرد

مرد کاوش مرگان می گیری نمیدانند

پریش از دل عاشق شکر با همی مید

فی لیم بود آگه فی زبان خبر دارد

غیر عاشق جانان می گیری نمیدانند

لطف کاوش پیکان می گیری نمیدانند

یاد تو کنم جانان می گیری نمیدانند

چاره گرایی بنید مرض می شود ویران

شمع بزم سوانی سوز حسرت من شد

شیوه دل عشاق خانان خرابی است

جز دلم غم پنهان گیری نمی دانند

راز دیده گریان گیری نمی دانند

طرز ناله سوزان گیری نمی دانند

قدر کج تنهایی شوکت شکیبانی

غیر شورسته جان گیری نمی دانند

خود هم نظر کنید که چشم شما چه کرد

ایوای بی کسی که بهنگام ششم

ای غافل از مال به کردار خود نگر

اسرار باغ دهر عیان بر کس نشد

چشم تو در گرفتن جان بهدماست

دل بروی اندا پوش خون و خست

بر روی میکیشان در میخانه واپه کرد

با او کس نگفت که این خطا چه کرد

گردون چه کرد و دهر چه کرد قضا کرد

بیل چه گفت گل چه شنید خبا کرد

زلف تو در شکستن دل بهدما چه کرد

از من سرش شوخی دزد و حنا چه کرد

شب دمن یار خلوت سرعیش

لیکن میرا بیکه دران دم حیا چه کرد

اکنون که تابم زدن صیلا نمانده است

آرم چه بر زبان کنی بهی و فاجه کرد

کس نام عاشقی نه برد گر بیان کنم

آن بی وفا به شور چه کرد و بجا چه کرد

گر طرب فت غم سلاست باد

ور تمنا نماند حسرت باد

دل عاشق زین جمت باد

ز جمت عشق جلد جمت باد

آن قیامت که قامتت اُرد

بر سرم باد و تا قیامت باد

دل دیوانه ام اگر گرم شد

سر شوریده ام سلا باد

بر دل من تیرا حسا نه است

بر سر من ز تیغ منت باد

من بهان خان دم او بهان مخدوم

یارب دران نظر بخد مت باد

تا بصوری صبر سخت گرفت

تا توانی مدوی طاقت باد

نزدق از غیب بی طلب آید

غم مرانی تلاش و محنت باد

تا نظر کار میکند هیچ است

شور را نیز چشم عبرت باد

چشم و ابرو چه غضب کس پیدا دارند

اینچنین جان دادی که تو داری معاشد

شکل آن مینه دمام اند غریق حمیت

گاه در خانه عشاق قدم بخیکنی

بهر قتل مل من تیغ و تبر ما دارند

نه ملک نه پیر بهانه بشر ما دارند

عاشقانی که بروی تو نظر ما دارند

که به جهانی تو خون جگر ما دارند

شور هرگز نشده نرم دلان سفاک

ناله های سحری گو که اشرا دارند

بهر پایستن صید دل نامی چند

پیر شود که بر چشم من افتد قدمی

زلف گستر و بگذاختن دای چند

هست این خانه تو خانه من گامی چند

لحظه نیز ندارم به فراق تو قرار	حالم آخر چه بود گر شود یامی چند
پیش از رفتن و از خویش بر فراق	بزربان و مرا از گل پیغامی چند
گور گیرید تو گشت چه سودی بهرام	نه چنین گویم بگرید و چه تو بهرامی چند
نمادی حیف بر لب تر حسرت روز	انتظارت بکشیدم بخدا می چند

مست مدهوش چرا شور نباشد ساقی
لطف سازی اگر از لطف خودش عامی چند

هر که در کوچه تو جا دارد	جای در خانه بلا دارد
لذت هر که میداند	جستجوی ره فساد دارد
دل نیاید پی عیادت ما	ای بتان عادت شما دارد
گریه ما باشد از مسیح بجا	خنده ما در درد و ادا دارد

عزت او هم از نگه دارد

که نظرش بر خدا دارد

ای بتان باز شما که می آرد	رحمتی جز خدا که می آرد
بر درت جز قضا که می آرد	از دست جز بلا چه می خیزد
سر غشتم ترا که می آرد	بوی لطف قاز عالم رفت
تاب جور شما که می آرد	شده چون جان بر دست و دود
بر در تو مرا که می آرد	خود نمی آیم و نمی دانم
بخودم جز صبا که می آرد	بنی خودم در بختنش خبری

رفتن از خویش عالمی دارد

جز شور را که می آرد

از جگر خون ناپی آید	بختل در کای آید
صبح شد ساقیا صبوحی ده	ماه رفت آفتاب آید

کار آتش ز آب سے آید	ایمانگے مہم بخت برق بلا
مژدہ فتحیابے آید	درد دل اگر شکست کسے
در نظر چون جنابے آید	عقدہ نامی فتد بر شتہ فکر
از تو عالی جنابے آید	انچہ آید نہ از خلک ز بہار
چہ بجان خرابے آید	می روی ز دل و نیندانی
یہ نشاطی کہ خوابے آید	مرگ آید مہم بشر ب حجر
جان بہ تن از شرابے آید	دل بہ ہر از سر و در قصد
مرو از جا جوابے آید	نامریدل نوح شتہ ام بہ حل

درد ما از تو دغصہ از من

شور روز حسابے آید

خرابی در جوانی آدمی را پیر سازد	سفیدی پیر چہ نرسد لکیری سازد
---------------------------------	------------------------------

رمانی نیست هرگز تا عدم دیوانه او	سر زلفش هر مو حلقه زنجیری سازد
چو دل گری کن لکیر عاشق را بناگاه	دل لکیر ادا دل گیرش دگر می سازد
غنی را حاجت زر کی بود ز بی طلب آید	مهر و سبزه پریشان حسرت لکیری سازد
علاج زخم نهان نیست بهتر از منکپاشی	کمان با بر و علاج زخم باز تیری سازد
نماید در تکلم صد هزار افسون و لعش	کس که ز خو بر و بیان پیش او تقریری سازد

نمانده قابل تدبیرش شور جنون هرگز

خیال چاره گیرش چو ازنجیری سازد

ور دیر اگر گذر نمی شد

گر عشق تو یار من نبود می

گمنا که من از شرمی ساخت

صد شکار زنج نقاب بر شمت

ما را ز خدا خبر نمی شد

از عمر و می بهر نمی شد

از درد ترا خبر نمی شد

ورنه بجهان سحر نمی شد

گر خشکی لب عیان نمودی	احوال چنین تر نمی شد
-----------------------	----------------------

بر شورو واد جفانه کردی

حالش نوع دیگر نمی شد

طفل اشکم چو از نظر گم شد	جا بجا دیدش مگر گم شد
--------------------------	-----------------------

دل بسی بیقراریم می داد	خوب شب خوشه اگر گم شد
------------------------	-----------------------

خبری از دلم چو او پرسید	گفتم آن هست بی خبر گم شد
-------------------------	--------------------------

پیر از من که بر دیگانت	در میان دل و جگر گم شد
------------------------	------------------------

بازان جواب آن خیال گجاست	آنچه شب یافتم سحر گم شد
--------------------------	-------------------------

زلف دوست می خویش بین	که پریشان شد و گم شد
----------------------	----------------------

منزل عشق شور سخت آمد

جان درین راه پُر خطر گم شد

کسے معنی بحر فہیدہ باشد

حنایست نگ در شک دم

با طهارستی مشو داغ خجالت

حیا پر و آستان نیازت

ز گردی کزین شست و خیز و حذر کن

طراوت بین باغ رنگی ندارد

که چون موج بر خویش چید باشد

ندانم بیای که غلطیده باشد

همان به که این عیب شیدا باشد

دلی داشتم آب گرویده باشد

دل کسین پرده نالیده باشد

مگر انفعالی ترا ویده باشد

اگر شور چیری کند عرض هستی

بخواب عدم حیرتی ویده باشد

فسونش کدورت زردای مان شود

چه ممکن است رود داغ بندگی ز بین

مرا ز مرگ به خاطر نمی هست نیست

نقش سخاوت آینه ما هوا نشود

زمین فلک نشود آدمی خدا نشود

که خاک گروم و دل محرم فنا نشود

دیرین هوس کده سامان ناک پیدا گشت	خجالتی ست که یارب نصیب یافت شود
دل طمیده ندارد او جمعیت	برین گره نظری کن که گاه و نشود
بنای محبت پاکست تا کند تمیز	به آن غبار که پامال نقش یافت شود

امید عافیت هست در نظر اشور
شکست رنگ مباد اگر کشا نشود

ز هر بر باد تو شکر گردد	شام باروی تو سحر گردد
در عشق تو بود محبت و دوست	آنچه در مان کنم بتر گردد
با تو مانده ام و گرنه کنم	گرچه کار جهان و گر گردد
برنگردم من از غمت تا عمر	آن ندانم که عمر بر گردد

کلر شور از تو شد شیرین
چه عجب بر سر شکر گردد

رویف ذال منقوط

چه دهم شرح غم سوز جگر در کاغذ	کسش چید به تدبیر شرور کاغذ
حرفی از شوق تو بنو شتم و دفتر گریه	صرف خونبار دل شد چقدر در کاغذ
آب تاب سختم جوهریان میدهند	که چه ابر قلم ریخت گهر در کاغذ
بمزاج تو سرایت چه کند تحریرم	به کشش ماند به ملک نه اثر در کاغذ
شب موش بیاد تو همان میگردد	درج هر آنچه کنم وقت سحر در کاغذ

قطعه

گروه بودم قمر شش عا جز می دایه	نه نوشتم سخن نو عذگر در کاغذ
--------------------------------	------------------------------

نامه را خواند و بر آشفست برون شد از خویش

آتش آورد و زرد آن رشک قمر در کاغذ

رویف رای مهمله

سو ختم از پاتای تیرست پروا دگر

جوش حشوت کرد ظاهرش سودا

چشم ظاهر از حسن و لاف زتاب

گوهر ذات تومی جوید بدل غوغا

سنگ طفلان میکند از دست قبیل

روح قیس و کوهن باشد غبار راه

پایه زنجیریم و هم سودا جان در دست

عاشقان را در قیامت جانش کافیت

نالهای صحگاه و گریه های شام حجر

آرزوی نقد اگر بردش قنای

عهد او را بشکستیم تو بزم را شکست

بجو دو شمع در سرت سودا دگر

جز بیایان کی بود لجا و ادا دگر

جان منی راز فکر صابیت را دگر

شان تو بحریت هرگز نیست

زخمها داریم و دل در تمنای دگر

خانه بردوشیم و می مانیم در جای دگر

جان ما را بچو سودا هست سودای دگر

دیده و صدمت نمی بیند تماشا دگر

مدتی شد می کشم هر دم ز غمهای دگر

می سی از مفلسی مایم به کالای دگر

می خورم از خون جان خوش صهبای دگر

وضع دنیا را چو دیدم سر برادر دینی^{ست}

زندگی تلخ است پیمان به بهای عشق

چشم گریان جان داغ بر دل سینه چاک

جلوایش هر جا لیکن دیده پیناک است

هر که می گوید اناحق می شود منظور

بسکه خورندیم از غمها زنگارنگ خویش

ارند و بدنام و خرابای تم در عشق کس

چشم نابینای دیده تماشا و گر

خنده ساقی نه زید با عم و مادر

میکنم از هر طرف فریاد و غوغای

جانی ل رول شود پیداد ل را و

هر زمان بر دار و حد نیست دانا و گر

در جهان با سلا غم به غمهای

نیست چون سوانی مانام سوانی و گر

بر سر خوان نوح الت کفر و ایمان میهمان

هر یک را شور شوق و ذوق سودا و گر

یار نزدیک مقصدل دور

هست سوز سپیده ام تابی

کشته ام را هنوز سال دور

شعر ویم مکن ز محفل دور

دل بیتاب خون نمی گردد

از ننگا هم مباد و قاتل دور

از نکلان میی رسد لطف

نام مرهم ز بزم بسمل دور

حسب حال همت در خیم حجر

هر که از دیده دور از دل دور

پای شکست دست بهد حق

چون رسم راه سخت منزل دور

شور در نجد و در حرم یل

قیس در کوه و دشت محل دور

ز شیشه ریخت چو ساقی شراب ساق

نمود جلوه خود آفتاب در ساغر

چه سر خوشی که نباشد نصیب من بها

بجای بلبل ده دی گرتو آب ساغر

نشاط نیست بدو سپهر مینائی

مدام داد مرا خون تاب در ساغر

چکید از گل روی تو قطره عرق

که باد گشت کیفش گلاب در ساغر

جمال شاهد مقصد چنان که من یدم

ندید نا بد خانه خراب در ساغر

شکست مهر سلیمانی از لب پینا

پری به شوق تو شد حجاب سا

شد از تغافل ساقی رین غم دل شور

که رخت اثر التهاب در ساغر

از رخت یک گل نه تنها در نظر

باغبان و دل چمن در نظر

هادی ما مرشد ما پیر ما است

هر که دارد فکر عقبا در نظر

دانی ای زاهد چلد امر و زوریت

هر که دارد روی زیبا در نظر

آن من باشد پیداتا ابد

ان کما آمد نه اصلا در نظر

تیر یار و یاد مرگ رویی

یا به پیلویا به دل یاد در نظر

چشم باید بست امر و زان جهان

تا چه آید شور فردا در نظر

در حرص و در هوا چو تپه گشت یک عمر

صد خاک بر سر من هر روزگار

غافل از مال چنانا ز می کنی

بر دولت به ثروت ناپایدار عمر

حسرت کدام کس کم بخاطر نمی برد

هر دل بزرگ لاله بود و داغدار عمر

ای غرق بحر حرص کف یگانگی

ناید بدست باز در آبدار عمر

گردا من هست بجز گل مدعا چه سود

با چگون نسیم می گذرد نو بهار عمر

هر گذرین محیط به نخوت می کش

مثل حباب هیچ مکن اعتبار عمر

چیزیکه عاریت بود از وی چه خور می

ای شور دوش خویش سبک کن بار عمر

خواب را در چشم بی دلبر چه کار

در غم از آسایش بستر چه کار

پیش حسنش مهر و مرآت انبیت

چشم را از جلوه دیگر چه کار

مهر شد دل غ محبت بر دم

این سند کافیت از محقر چه کار

چشم پوش هم بدل نظاره کن

در تجلی گاه از منظر چه کار

گنج در گنج از تو کل می رسد	از تلاشش و محنت هر درچه کار
عرش و جنبش لوح و از آه غم	دیگر آید از دل مضطرب کار
نیش و در و تو پی خونم بس است	در گد عشاق از نشتر چه کار
حسرت دل گشت افزون بیای	عالمی داند که از دست چه کار

شور را باشد دم عینی شفیع

از وبال غورش محشر چه کار

بام پر کیف و خوش گوار بسیار	ساقیا لطف کن بهار بسیار
-----------------------------	-------------------------

در گلستان آرزوی دلم	ای بهار آفرین بهار بسیار
---------------------	--------------------------

بر کشا پنجه حسانی را	چادر گل سرمزار بسیار
----------------------	----------------------

عطر حس نیست از علاج عشق	نگهت زلف مشکبار بسیار
-------------------------	-----------------------

نام بر عهده دلم بجشا	مژده وصل گلزار بسیار
----------------------	----------------------

یار ما کن رنید دام فراق	یا بیای تیغ آبدار بسیار
شوخی و عده خلاف رالای	هست این وقت نظر بسیار

چاره گرداروی تپ بهجران

از پی شور پر شرار بسیار

بسته زلفم به زنجیرم چه کار	کشته نازم به شمشیرم چه کار
----------------------------	----------------------------

عشق و بدنامی بود خط جبین	دوستان با حسن تیغ بزم چه کار
--------------------------	------------------------------

سرمه خاموشی من خط اوست	با فغان های گلوگیرم چه کار
------------------------	----------------------------

تیغ ابرو پر قتل مکتفی ست	با خنجر بران و یاترم چه کار
--------------------------	-----------------------------

گلشن من جلوه روی کسی ست

شور گویا سپهر کشمیرم چه کار

ردیف زای معجمه

صورت آینه جانان چه حیرانی منور

یا دکن آن رفیق خود بعد در کج باغ

مگر نه رنجی بی تکلف گویم ای م جان

کی مرا کردی عطایک بزم می دست خویش

خفتی انگلی می احسان پوشیده

من ندانم گفت هم آینه شانه چه کرد

حال رخ جان مضطر را نمیدانی منور

که کنم باور که چون گل پاکدانی منور

یا همه خوبی و دور از وضع بی با منور

یا ربانی گویت یا دشمن جانی منور

صد هزاران جامه می پوشی و عیانی منور

دیدم حیران دارم و جان پریشانی منور

هست عمری شور مرد و خاک سر شد ولی

بر مزارش بکند اشک یگان نفیستانی منور

ردیف سین مهمل

دل از رنج و غم سوزد بر آن کس

برنگاه شد در حجر و آلام

که بسوزش نباشد در جهان کس

نه پر حلال زار و ناتوان کس

گمان باشد عیان شکوه ام زود

قیامت چنانچه بیکره باشد

نباشد بدگمانی گرز دل دور

من از چشم سپاهش آنچه دیدم

برون آجان من یکم ز خانه

نه تنها می کنم فریاد از تو

اگر گوید سخن با او نهان کس

نمی پرسد کسی را این مان کس

نماید کاش مرا امتحان کس

ندیدم از رنگش آسمان کس

زند سرتا کجا بر آستان کس

بگوید الحذر کس الا مان کس

کلام شور صاحب هست عجاز

نه شد پید چنین شیرین بیان کس

زهر چشمه چشیده ام که می پرس

کز دود عالم رسیده ام که می پرس

باز نازی کشیده ام که می پرس

نظری از تو دیدم که می پرس

صرف عدد خوش است خاطر من

نمایش قامت و قوت دارم

چنین بی پرے و بے بالے

سوے اوجی پریدہ ام کہ میرا

جون غباری ز خاکساری شش

بر مقامی رسیدہ ام کہ میرا

نہ شود لذتش فراموشم

لشیرین مکیدہ ام کہ میرا

در میان ہزار نجس خون

بہ نگاہے طمیدہ ام کہ میرا

من بہ دنبال آرزوای شور

آنقدر نادویدہ ام کہ میرا

چین بروی ان نگار میرا

جو ہر تیغ ابدار میرا

صلح محشر و میدان خاکم

پرفشانی این غبار میرا

یک لہ صد ہزار غم پہ بات

از رہ درسم روزگار میرا

چین دج ام و کند گردیدست

از خم و پیچ زلف یار میرا

مشت خاکم نہیر پای کسے

خواری عشق و اعتبار میرا

۱۰
زوهال مرا تماشا کن

شور عال از گل و بهار پیرس

و دیده ام صبحدم امروز نگاری که پیرس

گرم رو مهر جلو برق سوار س که پیرس

جلوه گرفتند از زلف سیاه بکر

بهر دل برون مادر و کاری که پیرس

مشک در زلف فشان چون سراپی بگشت

طویا گشته زره خاست غباری که پیرس

مزه اش بر سر جنگ و گهش تیغ و زنگ

شور من باخته ام صبر و قرار ی که پیرس

رویف شین معجزه

نوگیر باش که ترساید یا مسلمان باش

بزی خرقه سالوس تن مده ز بهار

بدنالد رنگ بهار اشرا اگر خواهی

هزار پیرهن رنگت رنگ کن تیار

چو سرو پای بگل با وجود آزادی

ترا که توشه ز اعمال نیک کمرست

حواس خسته خود جمع گر تو میداری

بهر طریق که باشی درست ایمان باش

همیشه فارغ ازین دلی من گیر بیان

شریک زمره بلبل گلستان باش

به نو بهار خون را تو میرسان باش

بهر طرف که بخواید دولت آن باش

برگ خویش مکن گزیده و خندان باش

مدام شاد کشتی کامل پشیمان باش

تو این قدر به گنه مرتکب مشوای شور

هر آنچه رفت برفت باز پشیمان باش

یا دم بخدا مکن فراموش

انداز جفا مکن فراموش

پیمان وفا مکن فراموش

گیرم که سرو فانه دارم

زین بونیه ناز صید خود را   در دام بلا مکن فراموش

سرازی بمن بیگانه خنجر   پیدا دگر مکن فراموش

قاتل بستر رسیدا لشور

تسلیم و رضا مکن فراموش

دلیف صا و مهمل

چو برخاکم کنان مجبین قص

به شوق پای بوس او عجب نیست

بمختر هم شهید تیغ نازش

جهانی را به قص آن درد رقصت

کند جانم به فردوس برین قص

کند گرم روده در زیرین قص

کند در ذوق آن چمن چمن قص

کس کم دیده باشد یا چمن قص

فلک می لرزد از خال و شور

به مشوخی گر کنند آن نازنین قص

رولف ضا و منقوط

به نو بهار ضرور سیاه و سامان قرض

تو بد معامله شاید برآمدی ببل

به چشم مردم عالم چه قدر مجلس

به پیش رفت تو من احتیاج خود ندیم

درین مانه که گردید باد شاه پس

به قرض آب حیاتی اگر دهند بگیر

ز گل بیاع گرفتیم حبیب و ما قرض

از گل نداد و ترا زرد درین گلستان قرض

کس نمی دهدش هیچ و در آن قرض

هزار حیف ز دهند و کند مسلمان قرض

به باز تنگی اوقات شد و در آن قرض

مگر به پیر بخان جام با و به آن قرض

بفضل خویش ادا میکند خدا الیشور

زهر کس که گرفتی بهمد و پیمان قرض

رویفطای هجمله

راه دل می کند آن شوخ بی ^{غلط}

نسخه سوز و گدازد ذوق و شوق ^ش

نبض بیا آن چشم او نمی آید بهت

چاره بیماری عاشق چه پیدا ^{طبيب}

لیک نتوان کرد راه خانه خود را ^{غلط}

در کتاب کیمیا دیدم سترایا ^{غلط}

می کند صد راه اینجا بوی ^{غلط}

خون غلط بلغم غلط صفر غلط ^{غلط}

از برای وصل او امید کردن ^ن

و عده اش ایشور میگردوز تو هر جا ^{غلط}

رولفطای منقوط

نامد بر می رود خدا حافظ

پر خطر می رود خدا حافظ

جان را گرفت حق نگهبانش

دل اگر می رود خدا حافظ

گفتم این تنغ حافظ سرباد

گفت سری رود خدا حافظ

آه طفلی که نام او شکست

در بدر می رود خدا حافظ

بی دهن انکه اندی بسخن

بی کرمی رود خدا حافظ

ذکر آن مـ به بزم غیر از شام

تا سحر می رود خدا حافظ

شور اکنون به کوچه آن بیت

بیشتری رود خدا حافظ

ردیف العین

کنم نخت دل را به پیکان تو اضع

که خوب است از بهر همان تو اضع

نماندست مقدور محبت دل

چه سازم به زلف پریشان تو اضع

جنون گردین کلبه شریف آرد

نمایم گریبان و دامن تو اضع

گر آید شبیه شمع روی محفل

کنم گوهر از چشم گریان تو وضع

برم برگ گل شور از بهر نذرش

کنم تا به مرغ گلستان تو وضع

رویف غین معجمه

شدم از خویش از بیگانه فارغ

نشستم بر در میخانه فارغ

بر یک نظاره آن ماه بی مهر

زیاد و شمع شد پروانه فارغ

بر یاد خجری صبا و بے رحم

شدم از فکر آفت و آینه فارغ

دل دیوانه ام خون گشت لیکن

نشداز گریه مستانه فارغ

جنونی کو که در صحرا شنیم

زهر دیوانه و فرزانه فارغ

نشدا میشور هرگز عمر روزی

ز در مان دل دیوانه فارغ

ردیف الفای

بر شستم از ناز تو شد فتنه بر پایک طرف

ابر شستم زایک طرف مژگان صف آرایک طرف

یکدل بپای آزار او گشته دوارے متفق

آن جعد شکیں یکطرف زلف چلیپایک طرف

از سیتت برباد شد میخانه پیر میخان

بشکسته ساغر یکطرف افتاده بینایک طرف

کردم چون قطع ہو سگار دود عالم شد تمام

امید نالان یکطرف خون تمنا یک طرف

از رفتن من بر زمین بگریست سر بر سنگ زد

ناقص نالان یکطرف در دیر غوغایک طرف

سنگرم لبیر حسرت به برین مان تماشائی مل
 طفلان فراهم کی طرف جوش است تنها یک طرف
 بی جرم اورا کشته عاشق می کشی بین
 این شور بمل کی طرف کی طرف با کی طرف

روایف قاف عربی

نه در گل نه در نو بهار است و نلق

نه بر چهره صبح و شامی صحنائی

نه کیفیت لطف میخانه دار و

نه از عمل خندان چکد رنگ شادی

نه در ناز دانداز معشوق لطفی

نه در کامل تا بدار است تابی

نه در نمه های هزار است و نلق

نه بر عارض گلزار است و نلق

نه در مستی باوه خوار است و نلق

نه در دیده اشکبار است و نلق

نه بر عاشق بی قرار است و نلق

نه بر طره مشکبار است و نلق

نه آن ل نه مردم نه آن شور و شست

نه روزی نه در روزگارست رونق

شد اشک م تخم ضرور زمین عشق

گل میکند بهار دگر در زمین عشق

موقوف قطع کردن راه دراز نیست

مشتگی است ثمره باغ جنون ما

گل میکند بهار دگر در زمین عشق

داع و دست لاله تر در زمین عشق

از خود گذشتن است سفر در زمین عشق

نه شست غیر آه شجر در زمین عشق

سیاح بحر و بر شدم از چشم خویش دور

روید بجای سبزه گهر در زمین عشق

روایف کاف فارسی

ابرست بدوستان مبارک

ابرست گفتۀ ترز فردوس

سیر گل و گلستان مبارک

بانع ست پیشان مبارک

ما را غم جاودان مبارک

فرمود که این جان مبارک

گفتم به یکین مکان مبارک

دل گفت که امتحان مبارک

بر پیش دروزه دل چه ندیم

گفتش که کسی توبی دانی

در دل چه گرفت جا غم او

او تنغ زد و بشوق صد ذوق

مرگی که ز شور کینه ما داشت

امشب شده مهربان مبارک

تنغ از و هم زیاده تر نازک

این یکی سخت جان و گزنازک

یا هیچ شئی نیست اینقدر نازک

رنگ جان سخت نیست نازک

سخت قصه مختصر نازک

ای میان تو سرسبز نازک

جان و دل را کجا برم چه کنم

دل عاشق ز آه می شکند

غم مرگان دست چون نجوم

دهنت هر چه هست غم دانی

من شنیدم رشاعران جهان	آن دهن بیچ و آن کمر نازک
نامم را درید و یاز بسخت	قاصدا در و این خبر نازک

شوز برستش مہبت کمر

ہست مضمون آن کمر نازک

رولیف کاف ہندی

ز دستت بر سر آمد آفتد رنگ	کہ اکنون نیست در کوی دیگر سنگ
سر بر سر خط از سنگ دارد	من آنم کز سرم دارد خط سنگ
مرا و پا ہمین خار و دیگر بیچ	امید سر ہمین خشت و دیگر سنگ
چہ حکم سٹا حی جنون از پیشگاہت	بہ سنگ آیا زخم سر یا لبہ سنگ
مکن مہدی نہ آید در دولت حم	مکش ز حمت کجا کرد و گہر سنگ
مرد دل را شکستہ از غم حجر	میفلن در دکان شیشہ گر سنگ

جنونت شور مقدارے ندارد

چرا بستند طفلان انقدر سنگ

زولف لام

ربو دندان دو چشم سرمه سادل

سرت گرم باین بی التفاتی

آبی خانه بحیران تبه باد

پیرچ افسانه و افسون نشد نرم

یکوی او قدم سنجیده بگذار

جوابی چیست فردا جانزیر میان

دو میل افتاده است از من صبا دل

چرا هر وقت میخوابد ترا دل

کز و شدنی چراغ از دندان دل

ندانم در برت سنگ است یا دل

که افتاد است اینجا جا بجا دل

گرا و نیرد به دامن شما دل

ز بقدری درین بازارای شور

نمی گیرد کس از دست نادول

چون ناله اشید بلبل

آه المی کشید بلبل

دخست از نیکه خر گل ماس

از نخل و فانه چید بلبل

گل دید دست گل فروشی

سودای بلا خرید بلبل

قربان تو گل درین چمن کجاست

شیدای تو نا امید بلبل

آن روز که مرگ شور گل کرد

دید ی چقدر تپید بلبل

بنگر چه فتاده کار شکل

بی حد غم و بی شمار شکل

آسان نکشاید این معما

مضمون دهان یار شکل

هان شکل دگر کنم و گرنه

در خلوت یار باز شکل

یکبار دگر بگو که جان ده

قربان شوم اینچه کار شکل

مشکل که کنم زیاده انکار

انکار درین بهار مشکل

ایشور نه مرگ نه قیامت

مشکل بود انتظار شکل

داعهای نوبه نو بود مثل باغ

انجین در جهان کس مبادا در

دل خرابی شناو جان مصیبت ما

لکه برسی شاهد مقصود ما را بعد و فر

من جری دارم که هستش طر و شور اندر

و شمنی در دمنده آن خرد و نابودی

فی من اندوه فانی دل ز غم دراما

کرد تو سلام می گرد و جنم در ستن

در یعنی قصد دارم نشاط افزایب

یعنی این یک غنچه میدار چون باغ

ماز دشمن غافلیم و دشمن با در

سینه صحرادر کنار و دید و یاد

جای او دیگر گجایا در نظر یاد

من لی دارم که دار در طر و شور

می شناسم آنچه میدار و جاد در

هم منم دل در بغل هم دل تنادر

بر در تو کعبه می آید کلیسا در

دل غ یعنی نسخ دارم مظلما در

یغ غمراز ذکر جام صلائی آید بس

یغ غمراز جز مینای می هرگز مه اودر بغل

آنچه خواهد شور یا بدخواه وصل خواهد بحر

دارد ای بدم دعای او اثر باد بغل

نیاید برق در کاشانه دل

بس گرم ست ششانه دل

پیر سو شمع از داغ روشن

بگرمی محفل شامانه دل

گهی حسرت گهی سیر گهی د

چکد دیگر چه از پیمان دل

هند خود بر دم خنجر گلورا

فدای ستم مردانه دل

بلب نعره زندانه دارد

به شب نار مستانه دل

غمی پند آید جنتی شد

کم از جنت نباشد خانه دل

چه گفته شور چری می فروشد

بگفتایک نگه بیانه دل

دار و بهار روی تو صدربوی گل

مشتاق جلوه آنکند از رو گل

بازم هوای روی تو سرگرم ناله کرد

فریاد عندلیب ساند بخوی گل

خوبان کلاه ناز به گردون شکسته اند

ای عندلیب فائده از جستجو گل

نازک تنان کنند هم کسب بود

خوی تو گل گرفت گرفت تو خوی گل

ما عندلیب باغ جنونیم شور و ار

کی واکتم چشم تماشا به سوی گل

جوهر تیغ نگاه یار ما دایم دول

حیرت آینه دیدار ما دایم دول

سر بهستان حقیقت بر آید دست

خنجر گردیدن درین گلزار ما دایم دول

دولت بال با هم سایه تیغ است

رتبه این بر گوهر بار بادایم دول

از غم چشم تو شد چون شاخ ز گس شور زار

ناتوانی های این بیمار ما دایم دول

رویف میم

زند و میخوار و سیه کار و خطاوار نم

طالب درد نم گشته آزار نم

از توای حشمت دل کار بخانم

حاجت نیست که خواهم به غم یارم

محتسب کیف می نایبستان پس

می رسید زرق زرزاق و گرنه دانم

شرم دارم به صبار از چگونه گویم

بچو من قلنس کجاء و جنونی داده

بچو من کسیت که بی مثل گنیه کار نم

چاره گرفتار مکن عاشق با چار نم

گاه در دشت گهی بر سر بازار نم

صورت یار نم مونس و غمخوار نم

سر خوش و مست نم غافل و میخوار نم

محض یک بنده آواره و بی کار نم

سنگ غم بر سر دواز بار گرا بنار نم

زینت شست نم رونق کهسار نم

شور پر رسید که کردست جهانی بر باد

چشم او عشوه کنان گفت جفا کار نم

عجب سریت مستور این کاسرارش نمی دانم

نمیدانم که از آثار ملکوت حق که انسانم

ایستیشم آن جادو و اثر شک غزالانم

نه من فریاد کوستان نه مجنون بیابانم

بیشب گم شد و لم در گیسو و لدار حیرانم

ندانم از که پرسم در سرخ ان پریشانم

نه از بویکم نه از زنگم نه از تاحم نه از نسکم

چه گویم زار پنهانی که من آنم که من دانم

نه من فریاد و مجنونم نه من خورم نه مخزوم

نه از خود دور و بیرونم نه می گویم چو می خواهم

بچندین نور تابد و نایح حسرت از هزارین

نثار این بهارم هم فدا کنی این گلستانم

به فکر عاقبت اوقات خود ضایع چرا سازم

که از مردن غم نمی خورم از ریستن دامنم

شده در شیشه دل جلوه فرما آن پری بکار

بکن ای زاهد خلوت نشین میر پرستانم

چه گفتمی این غزل تازه بشوق آتش و خوش بزمون

که رنگ فروز شد گل های خوبی در گلستانم

دم زخم تا دم عمر از غم پیران گذرم

کاش آن دغدغه نگر و مسلمان گذرم

بزربان شکوه نمی آرم و از جان گذرم

صبح از صحن چمن چاک گریبان گذرم

زود پاک کن این الف جان گذرم

زود کافر شوم و از ره ایمان گذرم

از تواند دل مخزون گله های بیدارم

ای صبح پیش گفتن ز آب جوش غمیت

از زمین تا به فلک ناله من چیست

از جفای تو از نیست تنگ آمد ام

همه سودا زدگان هر شد خود انگار

قصد قربانی من هست اگر بستم

در میان و بلا دل نه کشاید گری

درالم عمر بسر شد دل تنگم نه گفت

عاشقم آرزوی درو مصیبت ملام

نه از عشق است شکایت نه از آتش نه زرق

تا به مقدور دل مودنه آزرده کنم

ضبط افغان کنم و از ره افغان گذرم

چشم دارم که سوی کو به بیان گذرم

من چو از سلسله زلف پیران گذرم

حکم کن تا بسر خنجر بران گذرم

دور از کاکل و از زلف پیران گذرم

از غم لطف گل و بلبلستان گذرم

از خدای طلبم اینکه ز دربان گذرم

در جهان هر که مرا سوخت پی آن گذرم

این نخواهم که قصر سلیمان گذرم

شورگر پیشه افتاد بر در محشر

پیشتر از همه برداشته دامان گذرم

برد آن شوخ ز جان صبر قرارم حکم

در شب بجز تو چون شکست بارم حکم

ای بسا سنگ که چون قیس من آمد

نال صبحدم و آه شب گریه شام

زخم دیرینه کنم داغ بدل نقش کنم

جان بلب لب مدد دل مخونم و سرشت

دل جان با قضا گرسپارم حکم

شده باز لطف پریشانم حکم

شده هر وقت اطفال منم حکم

همه رفتند که بودند بکارم حکم

فکر معصوری این خانه ندارم حکم

هر زبان حرف شد ایستادم حکم

شور در دام گنه سخت گرفتار آمد

بهر او فیض عاوانه گذارم چکنم

مثل توبه دلیبری ندیدم

مانند تو آدمی در آفاق

جاد و روشی و سحر کاری

چون توبه فسوگری ندیدم

ممکن نبود پیر، ندیدم

مثل توبه سامی ندیدم

باروی تو ماه آسمان را

امکان برابر می ندیدم

دیدم همه و لبران آفاق

چون تو به ستگری ندیدم

جوری که تویی کنی در اسلام

در ملت کافری ندیدم

آزادی هر دو عالم ایشور

همزنگ قلم در می ندیدم

دعوی دل به یار ستگر گذاشتم

این ماجرا به عرصه محشر گذاشتم

ناموس و نام و ننگ ز رو سر گذاشتم

هر یک به پاس خاطر و بر گذاشتم

فارع ز شادی غم این خمین بشدم

باشیشه گریه خنده بسا غم گذاشتم

از سوز مالام دل و جانش کباب شد

داع عجیب به بال کبوتر گذاشتم

تا کار من به شوق سیاهی نشناخت

سرا به تیغ سینه به خنجر گذاشتم

ایشور کش ششست ل کلفت خمار

این آرزو بساقی کوثر گذاشتم

در عشق تو من جان گذاشتم

از کشمکش جهان گذاشتم

کو برق که خار خوش بود و

از حسرت آشیان گذاشتم

از چشم پر آب زار خونبار

چون ابر که فشان گذاشتم

فی دین هوسم بود و دنیا

از خواهش این آن گذاشتم

کار تو همیشه کینه جوی است

از لطف تو آسمان گذاشتم

مانند جرس تو از ن درد

من همزه کاروان گذاشتم

آخر ز جفای یارای شور

با دیده خون چکان گذاشتم

رویف التوان منقوط

در آغوش در جانا من

گستان سبز ویران خان من

مکن عزم سفر جاتانه من

مکن ویرانه ترویرانه من

برافروزم چراغ آسازشادی

اگر خوانی مرا پروانه من

ز شادی بگسل زنجیر مارا

اگر گویی بیا دیوانه من

ز چشمم گر بین سیلابی زد

نشیند بر سر من خانه من

بود خنخانه آبل ز حسرت و شک

بهد گریه ستانه من

من آن رندم درین میخانه افشور

که گردیشیشه بر پیانه من

ترک دهر نمی توان کردن

عشق دیگر نمی توان کردن

تا بود دور ساغری تاب

فکر محشر نمی توان کردن

گل می کشاید از آه

فکر نشتر نمی توان کردن

زینهار از تو یار عهد شکن

و عده با ورنی توان کردن

تا بود سر بر پایی بتان

میل افسر نمی توان کردن

زیر خشت کوی کافیت

بالش از بر نمی توان کردن

عشق را قصه است طولانی

یا دوا از بر نمی توان کردن

شور از هر چشم بد چو سپند

جابه مجمر نه توان کردن

یا چاره غم پی خدا کن

یا تنغ بخش سرم جدا کن

داری تو هم از خدا امید

هان حاجت بیکسان رو کن

ناصح به ملائمت چه سوز

کو تا به چنین فسانه را کن

ای آنکه دل من است جای

یکبار بدیده نیش جا کن

قربان تو رفت مشور امروز

عید است نماز شکر ادا کن

شد چون برش ناله خست فزا من

روح الامین به گریه در آمد برآ من

رفتم که سرب پاش گندام به خنده گفت

هان آن منبر برای خدا سرب پاش من

آن چاره گر که بود به فکر علاج و ش

امروز کرده است عای فنا من

تا مرده ام عشق بتان پری ادا

آمد به گریه عور جهان در عزا من

شوری بعالم است ز فریاد و آه ما

خون شد دل قریب هم از گریه ای من

دلیف وا و

میدهد جان عاشق شیدای تو

تا کجا این بخش بی جای تو

عمر ما خون دل خوردیم و زار

بوسه زد و زو خناب پر پای تو

بر سرم کرد دست بر پا حشر ما

انتظار وعده فردای تو

قطعه

آرزو دار در نصیحت قوت مرگ

یک نظر دیدن رخ زیبای تو

نماز اگر خست دهد گامه بزن

من فدای بی وفای های تو

شور خود را چون زدی بر خورش

آفرین بر محبت والائے تو

ترسد کجای تیغ اجل مبتلاے تو

گر سر رود دنی رود از سر نوای تو

هر چند راه ملک عالم آیدم به پیش

ای عشق یک قدم نه بهم رضای تو

جانی بحسم مرده صد سال می رسد

از گفتگوی حل لعل جان فزای تو

امیدوار بر سر راهی نه شسته ام

چون سرمه تابیده کشم خاک پای تو

خوردی غم دو عالم و گفתי شدم نه میر

ایدل فرو و عشق غضب شتایی تو

دارم بهین دعا که شوی پیر و بعد از آن

عیسی دم تو باشد و موسی عصا تو

گامه به شور لطف و ترجم نه کرده

بر باد رفت عمر گراسے برای تو

رولیف های مهوز

سخت بی رحم و بی وفا شده
هم آفت همه بلا شده

مشت خاکم مگر بگویت برد
که مکر تو با صبا شده

شد جدا صبر و طاقت و متکین
نجد آتاز من جدا شده

نگه ناری ز نام ما اکنون
چشم بد دور میرزا شده

نیست ایشو ر چاره اش جز مرگ

توبه در دیکه مبتلا شده

مرا چشم یاری نیاری نمانده
به این مردمان پیچ کاری نمانده

چه شد که قرار ی نمودی در فتنه
قرار دلم بر قرارای نمانده

سفیدست در انتظار تو چشم
دگر طاقت انتظارای نمانده

گل آرزوئی که ناچیده رستم

چه گویم که در دل چه خاکرماند

غرض زندگی می گذارم به جبر

برون مرا اختیار می نماید

چه غم مانده بجز ترا بر شمام

کنون هیچ تابش ماری نماید

بیاشخور و امنش از کار عالم

که آن عهد و ان روزگاری نماید

منج کیدل آن هم ز صد جا شکسته

چه صد جا چو عهدش سراپا شکسته

چه گرم ست بازار ارباب سرت

که حسرت بهای تنها شکسته

در احسان آن گنج یہ غرق در سلیش

بسرقت مال موج دریا شکسته

من جوان عشاق ویدم سراپا

یکی سر بریده دگر پا شکسته

جبا بم مراد از سر بسته بکشد

سر هر که بر شد بد عوا شکسته

بیاساقیاتو به رشور بشکن

کاز تو پیش نگ بینا شکسته

شو و سالک بند غم را آهسته آهسته
رود از دست چرخ نگ خنیا آهسته آهسته

بخلو محل کند کسب آهسته آهسته
صدف گوهر نماید قطره را آهسته آهسته

تلاش وصل این چنین آن خردارم کرد
شدم مفلس فکر کیمیا آهسته آهسته

سباد از عرض حوال پریشانم شود بر
زلف او سخن گو صبا آهسته آهسته

ندارد گمراشته من بر نمارم داز باز

موش شور می گردد دعا آهسته آهسته

رویفای

بدندان رونق گوهر شکسته
لب قدر گل مر شکسته

چنان بر لبه زلف معطر
دل عشاق سراسر شکسته

کدام مشرب ندانه داری
دل هر سلم و کافر شکسته

به لب عجاز عیسی زنده کردی

به رخ دیر و حرم را در شکسته

ندیدی سخت جانی دل من

بگو قاتل چرا خنجر شکسته

به تنگی گرز رستم بند کردی

به تیری قلب کهنه در شکسته

قیامت جوش آه تست ایشور

که شهباز فلک پر شکسته

گفته شکوه نه کردم تو از حال تنهای

ای ای به سوز سحر و غلم که دارم

گفتم که بیایم بدرت باز بگفتا

آویخته ام شانه صفت در سر لفت

بی عمل بهت غنچه دل و انتوان شد

رفتم ز خود و پیر نه ز دم مال و آ

شد جلوه که مهر و هم روزی

غم نیست بیا بگر این شرط که گاه

اندیشه مرا هست این روزی

داریم به گلشن کسی رستم را

این عین مراد است بتو مشهور خیزن

نظاره بیک چشم کنی بر سر

چو زلف خود بخود پیچیده باشی

به محفل شکل مارا دیده باشی

مگر از دیده ام در دیده باشی

اگر در چشم من پوشیده باشی

هم از تیغ نگه فهمیده باشی

که تو بر دیده ام خندیده باشی

رخ خود را تو خود گردیده باشی

نقابی در کشیدی بر رخ خویش

چه داند چشم پوشی چشم فتان

کشایم کی بکمت برده چشم

بکشتی بی خطا شیدای خود را

چرا از خنده ات گریه نه سازم

بهای گوهر اشک روان شور

به میزان نظر سنجیده باشی

بر لب بام ست بنگر آفتاب زندگی

زندگی از من خراب من خراب زندگی

بی خبر هرگز مباش از انقلاب زندگی

کاوش از عمر بی حاصل که من دارم سر

نیست رباب فنا پر هیچ از دنیای
در جهان گردیده ام از کشمکش با بنم

دوست خود در دستان هرگز نمی گیرم

از محیط عشق بازی دار خود را برکنار

اندکی اندیشه از کیف خامر کنار

تشنه کام آب شیشه تو بودیم از ازل

کی نظر آید به چشم مرده خواب زندگی

منقطع از من نمی گردد طهارت زندگی

کی ز ما خواهند در محنت حساب زندگی

همچو گوهر گر بخوای آب تاب زندگی

اینقدر نتوان شد من شب تاب زندگی

ما دوست خضر ستاینم آب زندگی

تا کجا چون شمع سوزم تا کی سازم بدای

شور از دوزخ بود بدتر عذاب زندگی

بگمای گلزار من چه کردی

کجا بروی قرار من چه کردی

بدرو انتظار من چه کردی

خزان کردی بهار من چه کردی

بگو با جان زار من چه کردی

اگرتم بوده رشک سیما

گراکودی بنجوم دست و پا را

چرا بگردی صبا از کوچه یار

قرار دوستی با غیر داده

پریشان کرده زلف و تار

نیاوردی بکی گل بر مزارم

بجان دل نگار من چه کردی

ترحم با غبار من چه کردی

بجان بی قرار من چه کردی

پریشانی بکار من چه کردی

چه کردی گلزار من چه کردی

نه کردی یک نظر سوی دل شور

نگار من بکار من چه کردی

برای ریختن نیلگون قباداری

زمین گریزی در بزم غیر جاداری

سیم چسان نه کنی روزگار مردم را

خندنگ غمزه و تنغ ادا و سخن ناز

نهان به پرده شب صبح لکشاداری

نهان من کسی عده وفا دارم

بسبب سی زده چشم سرمه دارم

بقتل جان غریبان چاه جاداری

برم چگونہ ز دست جان کہ هستی

از آن می که مرا کشته تو خاموشی

ترا که هست بدل یا دجور خود مرم

فدای جور تو باشم که خوشتر ادای هست

ادا و غمزه و ناز و کمرشمار داری

خدا غلط نکند فکر خون بیاداری

چه می شود که مرا هم گوی بیاداری

سرم بریدی می هم دعوی فاداری

چه کافری که بوقت نماز هم ایشور

بدل خیال بُت بزبان خدا داری

دلم را دایع حرمان تازه کردی

کهن دردی بد زمان تازه کردی

بخون بی گنا مان تازه کردی

جگر از آب پیکان تازه کردی

تو چون بگلب از پان تازه کردی

تو چون با غیر پیمان تازه کردی

طیب من جزاک الله خیر

عفاک الله حسنی دست پارا

خندنگ جانستان احمد الله

بخون ز غوطه ما از رشک یا قوت

مبارک ای کهن زخم مبارک

جراحات ای دل و باهی شت

بهار آمد خوشحال تو ای دل

صبا از زلف و بوی ساندی

نوید وصل دادی نده باشی

که بیت با نکران تازه کردی

به آن لب ای خندان تازه کردی

چو گل خاک گریبان تازه کردی

دل غ این پریشان تازه کردی

تن فسرده را جان تازه کردی

تو کردی شور شادان روح مجنون

که شور این بیابان تازه کردی

سو گند به حسرت جوانی

شد پرده در شکاف غوانی

دیگر چه حیات جاودانی

داغم که ترا کجاست ثانی

یک غم به هزار شادمانی

پیری و هزار ناتوانی

پیداست ز رخ غم نهانی

یکبار مرا هلاک گردان

من یوسف ثانیست گویم

سودای تو نمی فروشد

یکبار نشان مرا ته تیغ

تا شهره شوم به بی نشانی

ای طایر دل کجاشسته

بر خیز که جنت آشیانی

ای شمع چه سود ازین تکلف

دل سوخت از شعایر یانی

دیوان تو شور بوستان

تو سعدی آخر الزمانی

دشمن جان زار ما شدی

نیش قلب فگار ما شدی

من چه کردیم ای صبا با تو

که عدوی غبار ما شدی

از تو ای چرخ این نبودید

مانع وصل یار ما شدی

وعدۀ وصل بر قیاسی

دشمن انتظار ما شدی

عوض گل بهیج ای خار

سنگ دل گلزار ما شدی

من گل زار خود به تو دادم

تو دل آزار ما شدی

شور دارند عاشقان شب روز

تو چرا کینه کارما شدی

بچو من صد دل گرفتار کس

لذتے میدارد آزار کس

جلوه ریش چو دیش بدخواب

تا کجا گریه کنی در یاد او

چون رہد جان از جفا تو کن

ما گنہ بی وجہ اینجا کی گنیم

شاہدم یک زلف طار کس

جان فدائی چشم خونخوار کس

روز روشن شد شب تار کس

چشم تر رجمے بدیوار کس

پرو دل دل گرفتار کس

جنتی باشد گنہ کار کس

شور دیدی اینچہ از دستش جفا

کس مبادا اینچنین خوار کس

ز کسی چشم سر رسا کردی

این بلا در بلا چرا کردی

چشم را سرمه چو آب طلا کردی

این چه انصاف است چو این کردی

خوش خرامی چو اینها کردی

سرخ و ساختی مرا بجهان

این چه شور است جهان امروز

هرست فریاد هر دو عالم را

نکد و دل نکردی ای صبا

زلفت از ناله خطا گوید

صدا برو دفتر حیا کردی

یار را از بزم جدا کردی

شورش حشر جا بجا کردی

خون من چون چارو اگردی

عالمی را بخود فدا کردی

در غم خویش مبتلا کردی

بی بزم از قفس با کردی

مشاک گفتی مرا خطا کردی

از درش خاک شور را بردی

ستم تازه ای صبا کردی

گل خنده زدن نمی گذاری

بیل چین نمی گذاری

من نحره زدن نمی گذارم

تو تیغ زدن نمی گذاری

فریاد ز دست تو حبس است

یک گل بچین نمی گذاری

من شکر گذار با همه جور

تو شکوه ز من نمی گذاری

گوی که گذاشتم بفار

این جیلد و فن نمی گذاری

مثل لب خود چگونگی

علی به من نمی گذاری

سازی نهی گه نه بر مشور

گوشه به سخن نمی گذارے

سج داداده ورنجیدی

چه خطا باز گوز من میدی

دل جان برده بیای غمزه

ستم و جور را پسندیدی

عمر باشد که مرده در دم

راز دل حیرتانه نمیدیدی

نمات خم جان تقسیم قسمت

بر دل غمزه چه خندیدی

شور جان داد در غم هجرت

حال او حسرتانه پرسیدی

رباعیات

در چشم زدن شوری جام گزشت

کامی نگرفتم و بنا کام گزشت

هر چند بدل صد هوس غم گزشت

زین عمر دوروزه که دادند هوس

وله

جان دل خویش مرا طاعت کن

بانان چون شور قناعت کن

پیوسته خدای اطاعت کن

تا صبا آبروشوی چون خورشید

وله

باوید کار و دل پر خون رفتم

از هر چه آمدم و پس چون رفتم

شاد از عدم آمدم و محزون رفتم

و انفع نشده شور وین از فنا

ولہ

در راہ رضا حیاں پر کفرست
افزون طلبیدن از مقدر کفرست

سنگ ستمست نخواہد ہمیشہ جفا
سرباز زدن ز حکم داو کفرست

ولہ

ہاں از روش خلق جدائی کریم
گریہ نہ کسے چنانکہ مامے کریم

یک بہر پر گریہ و یک بہر مسیر
بر غفلت این و آن بسامی کریم

ولہ

ویدیم بے بدیدہ آخرین
یہی سب ہمہ چہ آسمان و زمین

ای شور چہ پرسی از ثبات عالم
وینا نفسے و اہل دنیا کم ازین

ولہ

عمرے ز مال خوشتر اندم غافل
در وقت سپین خدا نبتا ہی حاصل

افسوس شد من خواب غفلت بیدار
و قیتکه رسید کاروان منزل

وله

حیرت زده از پیله بگو نشان مایم
در دهر هم از خانه بدوشان مایم
از شور چه پریم و چه گویم ای واک
دایم که در شهر خوشان مایم

تاریخ های

قلعه تاریخ طبع یوان هذا از شور حیا مصنف بیندار غلط میر

کلام فارسی شور چون شده مطبوع
زبان صفت کشاوندان

ز ملک به ملک وقت غفلت سنش
نوید اتفی آمد چو بی نظیر سخن

۱۸ ۶ ۹۰

تقریر ریخته خامه معنی طراز نشی ممتاز حسین حیا ممتاز غلف

الرشید حافظ امداد حسین حیا متخلص نظم و رییس مدرس خلدی مکر

سبحان الله و یوان فصاحت بنیان طوطی شکرستان شیرین بانی

بیل گلستان یگین بیانی فارس مضار سخنوری شهسوار
 عرصه معنی پروری مروت کیش جناب مستزجارج پیش حساب
 شور در جهان شورے انداخته بارک الله به شستگی الفاظ و
 نزاکت معانی و بهار آراے طرف خیالی و چین پیری بی مثالی
 کوس لمن الملکی نوخته نکتہ سخنان نصاب گستر بنظر انصاف چشمه
 گمازند و معانی همان مالا هنر بریده غور خطی بردارند کثرت ورود
 مضامین تازه در هر مصرع عاشق بهار پیری خوش سلو بی ست
 و بحجم قافیه معانی در هر شعرش جلوه آراے خوبی نزاکت
 الفاظ صفائی محاورات ندرت تشبیه طرکی استعاره خوش
 طرزی کنایه نادره کاری خطاب سنجیده آثاری انداز جواب
 بر بستگی مضمون نشسته قافیه نصب ردیف در هر چه باید و شاید

چون جمال شاهد طنز گرم و دلفریبی و دلربایی ست و گرجوشی
 سوز و ساز لطف ناز و نیاز سرشاری شوق و ذوق
 نیزنگ بجز وصال طلسم فیض و بسبب آینه حسن شاهد
 کیف افزای ست شعر بی نظیر بحسن و دست نثار
 بی مثالی بنیاد مفتون ماده مایه بطرز نثر که از عالم غیب
 حواله طبع نکته سرانیده اند برای ضیافت طبع سخنوران بی بزم
 می سازم و جهان را به لطف تازه و کیفی بی اندازه می نوازم *

تاریخ های

دیوان فارسی شور و ام الفضال

۱۸

ع

۹۰

وله

آفتاب صبح عیش سخنوری

۹۰ ع ۱۸

وله

شمع روشن شاعری عالم آرا

۹۰ ع ۱۸

وله

شمع روشن شاعری بزم افروز

۹۰ ع ۱۸

وله

نظم شور کند رنهاد

۹۰ ع ۱۸

قطعه تاریخ از نتایج طبع رسا و ذهن ذکا حکیم
 فخرالدین صاحب خلف حکیم فصیح الدین صبا مرحوم
 متخلص به ریج رئیس محله بنی اسرا اندرون شهر میرٹھ

چو شد فارسی طبع دیوان شور	کلام سخنندان عالی مقام
درا فتاد شوری به اهل عمان	به وصفش کشاوند لفظ خاص و عام

به فخر آمده این ندا از سر و شش
 بگو چه عجایب غریب کلام
 ۳۰۰ هجری

قطعه تاریخ من تصنیف شاعر مستقیم بحسب حکیم صبا متخلص به
 ساکن میرٹھ شاگرد میر مرتضی علی صبا متخلص به ریج میرٹھ

سخن بشد آیت ذایات بی چون	چکمان گفته اند این لال زوال است
--------------------------	---------------------------------

بند آند زبان شور شیرین

بن فرمایش تاریخ کردند

ندم غم و دریاى تفکر

که صایت لجه و فیضی مقال است

که محشر نیز ریحان سفاک است

که شوراند رول شوریده حال است

به ناگفت با تفت از سر و صف

کلام شاعر معجز خیال است

۱۸

ع

۹۰

طرح تاریخ از نتیجه طبع شاعر لاثانی مخزن علوم معانی منشى

الد حکیم صاحب مدرّس مشن اسکول مسیحی

شور زبان دان فصیح و بلیغ

گفت که دیوان فصیح و بلیغ

ب در افشانده نظم سخن

بی تاریخ سروشی به جوش

عبارت خاتمه

المنة الله که به فضل و کرمش این گلشن فرنگ
 المعروف دیوان فارسی شور صاحب زمی دار ضلع
 هم زبان شیرین بیان فیضی و عرفی است در مطبوعه
 باهتمام منشی محمدریز علی ساکن ششمیر طحله مفتی و
 طبع گشته طره دستار ناظرین باتکامین گردید و غنچه دل
 مشتاقان را از نسیم مضامین شگفتانید
 نوشته بهمانند سیه بر سفید
 نویسنده را نیست فردا امید

DC

